

Vrienden van het Airborne Museum

NIEUWSBRIEF No.36

OCTOBER 1989

Utrechtseweg 232
6862 AZ Oosterbeek
tel.: 085-337710, postbanknr.: 4403641

Redactie:
Drs.R.P.G.A.Voskuil

De Nieuwsbrief verschijnt vier keer per jaar.

Van de redactie.

Bij de herdenking van de Slag om Arnhem waren dit jaar weer duizenden mensen aanwezig, waaronder honderden veteranen. Zoals altijd vormde ook dit jaar de herdenkingsdienst op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek het indrukwekkende hoogtepunt. Hoewel het programma van de afgelopen herdenking min op meer gelijk was aan dat in de voorgaande jaren, waren er ook bijzondere bijeenkomsten, zoals die bij de onthulling van het Engineers monument in Driel.

Om de leden die er niet bij konden zijn een indruk te geven van de herdenking, hebben we besloten om, net als in 1984, een fotoreportage bij deze Nieuwsbrief op te nemen. In verband met het bijzondere karakter van deze 45e herdenking en ter gelegenheid van het aanstaande tienjarig bestaan van onze Vereniging, hebben we het fotoblad deze keer in kleur laten drukken. Alle foto's werden gemaakt door onze vaste fotograaf, de heer B.de Reus.

Bij het volgende nummer van de Nieuwsbrief zal de serie "Mini-stories" weer worden voortgezet.

Thema-middag op zaterdag 25 november a.s.

Op zaterdag 25 november a.s. organiseert onze Vereniging weer een speciale themamiddag voor leden. Voor het vijfde achtereenvolgende jaar zijn wij die middag te gast in het ELEKTRUM in Arnhem.

Het programma ziet er als volgt uit:

13.30 - 14.00 uur: Ontvangst van de leden.

14.00 - 15.00 uur: Lezing door de heer G.H.Maassen uit Oosterbeek over de rol van de Eerste Onafhankelijke Poolse Parachutisten Brigade bij de Slag om Arnhem.

De heer Maassen, archivaris van de gemeente Renkum, houdt zich al jaren met dit onderwerp bezig. Hij zal zijn lezing illustreren met dia's, waarvan de meeste niet eerder zijn vertoond. Deze lezing staat in het teken van de aanstaande verschijning van het boek "DE POLEN VAN DRIEL", door de Amerikaanse auteur George Cholwczynsky. De heer Maassen zal over deze publicatie nadere mededelingen doen.

15.00 - 15.30 uur: PAUZE

15.30 - 16.00 uur: Tweede deel van de lezing van de heer Maassen,

16.00 - 16.45 uur: Vertoning van de nieuwe video-documentaire "Blijvend in Herinnering" (zie artikel elders in deze Nieuwsbrief). Deze videoband zal tijdens de pauze en na afloop van de vertoning in de zaal te koop zijn.

Ca.17.00 uur: Einde van de thema-middag.

Het ELEKTRUM is gelegen aan de Klingelbeekseweg in Arnhem, enige honderden meters westelijk van de splitsing van Onderlangs en Bovenover. Het telefoonnummer van het ELEKTRUM is: 085 - 568020.

"Pennant" van Generaal Urquhart geschonken aan het Airborne Museum.

Tijdens een speciale bijeenkomst heeft mevrouw Pamela Urquhart op 15 september het persoonlijke vaantje, de zgn. "pennant" van haar overleden echtgenoot, Generaal R.E. Urquhart, overgedragen aan het Airborne Museum. Drs. J.W.A.M. Verlinden nam als voorzitter van de Stichting Airborne Museum het vaantje in ontvangst. Gedurende het grootste deel van de Slag om Arnhem stond het vaantje, bevestigd aan een lans, achter het divisie-hoofdkwartier, Huize Hartenstein. Op de veelvuldig gepubliceerde foto van Generaal Urquhart achter Hartenstein, staat het vaantje naast hem. Vlak voordat het restant van de divisie zich over de Rijn zou terugtrekken, stopte korporaal Hancock, Generaal Urquhart's "oppasser" het vaantje onder zijn battledress. Na aankomst in Nijmegen overhandigde hij het aan Generaal Urquhart, die zeer verrast was omdat hij dacht dat het in Oosterbeek was achtergebleven. Jarenlang heeft het donkerrode vaantje met de blauwe Pegasus ingelijst achter glas gehangen in het huis van de familie Urquhart in Schotland. Nu is het na 45 jaar teruggekeerd naar Hartenstein, waar het een ereplaats zal krijgen in de collectie.

Twee nieuwe leden-voor-het-leven.

Onlangs hebben zich weer twee nieuwe leden-voor-het-leven aangemeld: de heer Izak de Vries uit Haifa, Israel en Mr. Eric Seal uit Engeland.

Belangrijke giften.

Gedurende de afgelopen herdenkingsweek ontving onze Vereniging verschillende belangrijke geldelijke giften. Elfhonderd gulden werd geschonken door Mr. James Swanston, namens het 7th (Galloway) Battalion, The Kings Own Scottish Borderers. Tevens werd door dit bataljon een stoel geschonken aan het Airborne Museum. Mr. J.R. Roberts schonk namens de Royal Electrical and Mechanical Engineers (REME) een bedrag van driehonderdvijftig gulden. Voor het Scholenproject werd £ 25 ontvangen van de Thanet Branch uit Engeland en nog eens £ 25 van een lid van de Thanet Branch. De Vereniging is de gevers zeer erkentelijk voor deze grote geldelijke giften.

Nieuwe souvenirs te koop.

De afgelopen tijd zijn er weer verschillende nieuwe artikelen door onze Vereniging in de verkoop gebracht. De heer Chr. van Roekel, die samen met mevrouw M. de Langen en de heer W.T.B. de Ruyter, verantwoordelijk is voor de in- en verkoop van souvenirs, heeft hierover een speciaal informatieblad samengesteld, dat bij deze Nieuwsbrief is gevoegd.

Gedenkboekje 40 jaar Heemkunde en Airborne Museum.

Tijdens de bijeenkomst die op vrijdag 22 september werd gehouden ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van de Stichting voor Heemkunde en het Airborne Museum, werd een gedenkboekje gepresenteerd. Over de samenstelling van dit boekje werd in februari van dit jaar in Nieuwsbrief no. 33 reeds melding gemaakt. Het is getiteld "In Heerlijkheid en Hoofdkwartier 1949-1989" en werd geschreven door Dr. H.J. Leloux en de heer W.J.M. Duyts. Het boekje is geïllustreerd met ca. 45 foto's, waarvan een belangrijk deel dateert uit de periode dat het Airborne Museum nog was ondergebracht in een houten barak en later in het stalgebouw van de "Heerlijkheid" Doorwerth. Het boekje is verkrijgbaar in het Airborne Museum en kost f 10,-

Bericht van de Penningmeester.

Bij deze Nieuwsbrief is de acceptgirokaart voor de betaling van Uw contributie voor het jaar 1990 ingesloten. Leden van wie de contributie vóór de datum van de thema-middag (25 november) is ontvangen, kunnen hun lidmaatschapskaart op die dag van de Penningmeester in ontvangst nemen. De contributie bedraagt f 20,- voor een gewoon lidmaatschap en f 30,- voor een gezinslidmaatschap.

Mevrouw Urquhart draagt het persoonlijke PEGASUS-vaantje van Generaal Urquhart over aan de voorzitter van de Stichting Airborne Museum, Drs. J.W.A.M. Verlinden (Foto: B. de Reus)

Poolse erespelden uitgereikt.

Tot degenen die dit jaar uit de handen van de heer Gasowski, leider van de Poolse Pilgrims, de Poolse erespeld mochten ontvangen, waren twee medewerkers van het Airborne Museum, de heren C. Wilhelm, directeur en B. de Reus, conservator. Ons lid, mevrouw C. Baltussen ontving een hoge onderscheiding van de Poolse regering.

Opnieuw medailleset geschonken.

Tijdens een bezoek aan Oosterbeek voor het bijwonen van de herdenking van de Slag om Arnhem, heeft Mr. Eric Seal uit Engeland zijn medailleset geschonken aan het Airborne Museum. Gedurende de Slag om Arnhem was hij ingedeeld bij het Eerste Para Bataljon.

Ook deze medailleset zal worden tentoongesteld in de speciale medaille vitrine in de grote zaal van het Airborne Museum.

Engineers monument onthuld.

Op vrijdagmiddag 15 september vond op de Rijndijk in Driel de onthulling plaats van een monument voor de Royal Engineers en de Royal Canadian Engineers.

De 260 en 553 Field Company RE en de 20 en 23 Field Company RCE waren in de nacht van 25 op 26 september 1944 verantwoordelijk voor de evacuatie over de Rijn van het bij Oosterbeek ingesloten restant van de Eerste Britse Airborne Divisie. Deze evacuatie, die werd uitgevoerd met kleine boten, vond plaats onder zwaar Duits vuur.

Het idee om een monument op te richten voor deze moedige actie ontstond na de lezing die de heer H. Duinhoven tijdens een thema-middag in november 1988 voor onze Vereniging hield. Over de activiteiten van het hieruit voortgekomen comité hebben we in Nieuwsbrief no. 34 uitvoerig bericht.

Het zeer stijlvolle monument, dat werd ontworpen door ons lid, de heer H. van de Brand, werd onthuld door Colonel Holburn. Deze Britse kolonel was in september 1944 zelf als jong korporaal van de Kings Own Scottish Borderers door de Engineers over de Rijn gebracht.

Nieuwe herdenkingsenvelop verschenen.

In de reeks van herdenkingsenveloppen, uitgegeven door het Airborne Museum, is afgelopen september nummer 12 verschenen. Dit jaar staat op de envelop een vergrote afbeelding van de herdenkingspenning, die aan alle veteranen gedurende hun bezoek aan Arnhem en Oosterbeek werd uitgereikt. De enveloppen zijn genummerd en voorzien van een speciaal stempel, gedateerd 17 september 1989. Prijs f 5,-.

Video-film "Blijvend in Herinnering" een boeiende documentaire.

Op 7 september j.l. vond de presentatie plaats van de video-film "Blijvend in Herinnering". Deze documentaire wil een antwoord geven op de vraag waarom we de Slag om Arnhem tot op de huidige dag herdenken. Het dorp Oosterbeek, waar tijdens de strijd het langst werd stand gehouden, staat hierbij centraal. In het eerste deel van de film vertellen een aantal veteranen en burgers over de strijd in september 1944. Een van hen is Sergeant Gordon Walker, die als cameraman de acties van de Britse luchtlandingstroepen filmde. Hij vertelt zijn verhaal aan de hand van door hemzelf "geschoten" filmfragmenten. Ook aan het woord komen Generaal Urquhart, Dave Morris, die o.a. in het Benedendorp vocht, Pater Dijken, die in het noodhospitaal De Tafelberg hielp en de heer Bal, die de landingen van de gliders en de parachutisten van zeer nabij meemaakte. Ook hun verhalen worden geïllustreerd met vaak unieke filmfragmenten van beroeps- en amateurfilmers. In het tweede gedeelte van de film wordt ingegaan op het ontstaan van de herdenkingen direct na de oorlog. De toenmalige waarnemend burgemeester van de gemeente Renkum, Mr. J. Ter Horst, nam samen met Generaal Urquhart in september 1945 het initiatief voor het organiseren van een herdenkingsplechtigheid op de Airborne Begraafplaats in Oosterbeek. Filmbeelden tonen ons die eerste herdenking en de eerste steenlegging van het Airborne Monument in Oosterbeek. Ook Oosterbeekse burgers, zoals mevrouw H. de Jongh-Langevoort en de heren H. Kardol en J. Hartgers, die als kinderen voor het eerst bloemen legden op de graven, vertellen hun verhaal. Beelden van de huidige herdenkingen besluiten deze boeiende documentaire. Van deze 40 minuten durende documentaire is ook een Engelse versie gemaakt, getiteld "Forever in Our Memory". De film is verkrijgbaar in het Airborne Museum en bij Bal Video Produktie, Rozensteeg 1, 6862 DH, Oosterbeek, telefoon 085 - 340719. De prijs van een VHS band bedraagt f 55,-. Ook andere systemen zijn leverbaar.

Tweede fotoboek over de stad Arnhem in 1945.

In april 1985 verscheen het fotoboek "Arnhem voorjaar 1945, Wandelen door een verlaten stad". In dit boek met foto's van de Arnhemse fotograaf Nico Kramer, wordt een beeld gegeven van Arnhem, zoals dat er in 1945 uitzag. De belangstelling voor dit boek bleek zo groot dat de samenstellers, Wim Verhoef en Paul Vroemen kortgeleden besloten opnieuw een fotoboek over hetzelfde onderwerp te maken. In deel I stonden ca. 200 foto's, maar Kramer had in 1945 meer dan 800 foto's gemaakt, zodat er nog voldoende keuze aan foto's was voor een deel II van "Arnhem voorjaar 1945". Dit deel II verscheen afgelopen augustus. Bij het bekijken van het boek kan je niet anders dan onder de indruk komen van de reusachtige verwoestingen, die Nico Kramer zo haarscherp op zijn foto's vastlegde. Systematisch fotografeerde hij straten en huizen in alle delen van Arnhem. Een groot deel van de afgebeelde plaatsen is sinds 1945 onherkenbaar veranderd, doordat nieuwbouw de plaats van vernielde gebouwen en huizen heeft ingenomen. Niet al te zwaar beschadigde huizen konden echter worden gerestaureerd. De samenstellers voorzagen iedere foto van een kort bijschrift met plaatsaanduiding. Daardoor is het heel goed mogelijk om met het boek in de hand door Arnhem te gaan wandelen in het voetspoor van Nico Kramer en te kijken hoe de stad uit puin en as is herrezen. Achterin het boek is een straatnaam-register opgenomen. De tekst in het boek, waaronder delen van het dagboek van Nico Kramer, is zowel in het Nederlands als in het Engels. Hetzelfde geldt voor de bijschriften bij de foto's. "Arnhem voorjaar 1945, Wandelen door een verlaten stad", deel II kost f 49,50 en is verkrijgbaar bij fotohandel Kramer in de Looijerstraat in Arnhem of bij de boekhandel.